

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԻ ԱԳՐՈՔԻՉՆԵՍԻ ԴԵՊԱՐՏԱՄԵՆՏԻ (ԱԳՐՈՔԻՉՆԵՍԻ ՈՒՍՈՒՑՆԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ)

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

- 1.1 Հայաստանի պետական ագրարային համալսարանի (ՀՊԱՀ) Ագրոքիզնեսի դեպարտամենտը (Ագրոքիզնեսի ուսուցման կենտրոն) (այսուհետև *դեպարտամենտ*) Հայաստանի պետական ագրարային համալսարանի ինքնուրույն ուսումնական կառուցվածքային ստորաբաժանում է, որը ստեղծվել է Հայաստանի գյուղատնտեսական ակադեմիայի (ՀԳԱ) խորհրդի 2003 թ. օգոստոսի 30-ի որոշմամբ՝ 2000թ. հիմնադրված Ագրոքիզնեսի ուսուցման կենտրոնի բազայի հիման վրա:
- 1.2 Դեպարտամենտի հիմնադիրը Հայկական գյուղատնտեսական ակադեմիան է, ներկայում Հայաստանի պետական ագրարային համալսարանը՝ ԱՄՆ Գյուղդեպարտամենտի և Տեխասի գյուղատնտեսության և մեխանիզացիայի համալսարանի աջակցությամբ:
- 1.3 Դեպարտամենտի իրավասությունները և գործունեության սկզբունքները կարգավորվում են ՀՊԱՀ-ի կանոնադրությամբ և սույն կանոնադրությամբ:
- 1.4 Դեպարտամենտը իրավաբանական անձ չէ, ունի իր անվամբ կլոր կնիք (առանց զինանշանի) և կարող է ունենալ բանկային հաշիվներ ՀՊԱՀ-ի միջոցով և թույլտվությամբ:
- 1.5 Դեպարտամենտի լրիվ *անվանումն է*.
Հայերեն՝ Հայաստանի պետական ագրարային համալսարանի Ագրոքիզնեսի դեպարտամենտ (Ագրոքիզնեսի ուսուցման կենտրոն)

Անգլերեն՝ Agribusiness Department (Agribusiness Teaching Center) of the Armenian State Agrarian University

Ռուսերեն՝ Департамент Агробизнеса (Учебный центр Агробизнеса) Государственного аграрного университета Армении
- 1.6 Դեպարտամենտի գտնվելու վայրն է՝ ք. Երևան - 0009, Տերյան փ. 74:

II. ԴԵՊԱՐՏԱՄԵՆՏԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՆ ՈՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

- 2.1 Դեպարտամենտի հիմնական նպատակներն ու խնդիրներն են՝

ա. Կազմակերպել Ազրոբիզնես և շուկայաբանություն մասնագիտությամբ ուսուցում, որը կհամապատասխանի բարձրագույն կրթության ՀՀ և միջազգային չափորոշիչներին, որը օրինակելի կարող է լինել Հայաստանի պետական ազրարային համալսարանի այլ մասնագիտությունների համար:

բ. Պատրաստել մասնագետներ

- ովքեր կարող են գործնական որոշումներ կայացնել շուկայում առավելագույն արժեքներ ստեղծելու համար, հասկանալ ազրոբիզնեսի շուկայի փոփոխությունները և սոցիալական, քաղաքական, իրավական, տնտեսական, միջազգային և տեխնոլոգիական գործոնների ազդեցությունը այդ փոփոխությունների վրա:
- Ովքեր կարող են խթանել նորամուծությունները ազրոբիզնեսի կազմակերպություններում, արդյունավետորեն արձագանքել նոր իրավիճակներին և իրենց գործունեության միջոցով հնարավորություն ընձեռել ազրոբիզնեսի ձեռնարկություններին և հասարակությանը հասկանալու նման նորամուծությունների պոտենցիալը:
- Ազրոբիզնեսի կառավարման հիմնական ֆունկցիաների իմացությամբ և խնդիրների լուծման ունակություններով: Շրջանավարտները պատրաստ կլինեն հանձն առնել դեկավար պաշտոններ և աջակցել ազրոբիզնեսի կազմակերպությունների գործունեությունը:
- Կազմակերպական ունակություններով, որոնք կկիրառեն վիճակագրության տեխնիկան՝ կանխագուշակելու ազրոբիզնեսի միտումները և մեկնաբանելու գործնական որոշումների քանակական մոդելները:
- Ովքեր կհասկանան միջանձնային հարաբերությունների առանձնահատկությունները և օժտված կլինեն հաղորդակցվելու ունակություններով՝ մշակութային տարբեր խմբերում արդյունավետ աշխատելու համար:
- Այլ տնտեսավարող սուբյեկտների նկատմամբ ազրոբիզնեսի կորպորատիվ սոցիալական պատասխանատվության գիտելիքներով, որոնք կկարողանան բացահայտել բարոյագիտական խնդիրները, կընտրեն ու կպաշտպանեն գործունեության ճիշտ ուղին:

ա. կազմել և վերանայել մասնագիտությունների ուսումնական պլաններ և դասընթացների առարկայական ծրագրեր և ներկայացնել հաստատման ըստ սահմանված կարգի,

բ. ներգրավել բիզնեսի և գյուղատնտեսության միավորման խնդիրներով հետաքրքրված առաջադեմ ուսանողներին,

գ. մշակել և իրականացնել կարիերայի զարգացման ծրագրեր, կրթական ծրագրեր ազրոբիզնեսի կառավարիչների համար, հետազոտական և կրթական աշխատանքներ ազրոպարենային համակարգում բիզնեսի տնտեսական կառուցվածքը և կառավարումը բարելավելու նպատակով,

դ. խրախուսել դասախոսական կազմին և ուսանողներին մասնակցելու կրթական և հետազոտական գործունեությանը,

ե. իրականացնել ուսանողների պրակտիկ ծրագրային գործունեությունը տնտեսությունների արտադրական գործունեության մարկետինգային և կառավարման ոլորտներում,

զ. բարելավել համալսարան-արտադրություն փոխհամագործակցությունը՝ արտաքին կապերի զարգացման և խորհրդատվությունների արդյունավետ օգտագործման միջոցով,

է. գործակցել օտարերկրյա ուսումնական, գիտական և այլ կազմակերպությունների հետ ըստ սահմանված կարգի,

ը. աջակցել մասնագիտական գրականության հրատարակմանը,

թ. իրականացնել անգլերեն լեզվով ուսուցում,

ժ. հավաքագրել որակավորված դասախոսներ ըստ սահմանված կարգի,

ի. աշխատանքի հրավիրել այցելու անվանի դասախոսների արտերկրներից,

լ. կազմակերպել միջազգային ստանդարտներին բնորոշ հեռահար ուսուցում,

խ. իրականացնել մագիստրոսական ուսուցում անգլերեն լեզվով միջազգային կրթական չափորոշիչներին համապատասխան՝ առնվազն մեկ առարկայի հայերեն լեզվով դասավանդմամբ,

ծ. առաջարկություններ ներկայացնել դեպարտամենտում գիտակրթական գործունեությանն առնչվող այլ կառուցվածքային ստորաբաժանումների ստեղծման վերաբերյալ,

կ. կիրառել Կրեդիտների փոխանցման եվրոպական համակարգը՝ ունենալով գնահատականների համապատասխանեցման կանոնները,

հ. մասնակցել ֆոնդագոյացման աշխատանքներին:

ԴԵՊԱՐՏԱՄԵՆՏԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ

3.1 Դեպարտամենտի կառավարման մարմինը՝ Դեպարտամենտի խորհուրդն է:

3.2 Դեպարտամենտի խորհուրդը՝

ա. կազմում և վերանայում է աշխատակարգը,

բ. հաստատում է Դեպարտամենտի կառուցվածքը և գործունեության կանոնակարգը,

գ. հաստատում է Դեպարտամենտի գործունեության հիմնադրույթները և համագործակցության ուղղությունները,

դ. առաջարկություններ է ներկայացնում Դեպարտամենտի պետին դասախոսական կազմի թեկնածությունների, ներառյալ ժամանակավոր, մշտական և այցելու դասախոսների վերաբերյալ՝ դեպարտամենտում դասավանդելու համար,

ե. քննարկում է ուսումնական, ուսումնամեթոդական, կազմակերպական, գիտական գործունեությանը և կադրերի պատրաստման որակավորմանն առնչվող հարցեր,

զ. անհրաժեշտության դեպքում քննարկում և ռեկտորին սահմանված կարգով առաջարկություններ է ներկայացնում Դեպարտամենտի պետի լիազորությունները դադարեցնելու վերաբերյալ,

է. քննարկում է տարեկան բյուջեն և ներկայացնում ռեկտորի հաստատմանը:

3.3 Գեպարտամենտի խորհրդի նախագահը՝ Գեպարտամենտի պետն է:

3.4 Գեպարտամենտի խորհրդի կազմում ընդգրկվում են պրոֆեսորադասախոսական կազմի և ուսանողության ներկայացուցիչներ:

3.5 Գեպարտամենտի խորհրդի անդամների ընդհանուր թիվը սահմանվում է յոթ մարդ, որից հինգը՝ դասախոսներ, ներառյալ դեպարտամենտի պետը ի պաշտոնե, մեկը՝ ուսանող և մեկը՝ վարչական աշխատակից: Օտարերկրացի դասախոսները հավասար մասնակցություն ունեն Գեպարտամենտի խորհրդում՝ որպես լրացուցիչ անդամներ, վճռական ձայնի իրավունքով: Խորհրդի կազմն առաջադրվում է դասախոսների և աշխատակազմի ընդհանուր ժողովի կողմից և ներկայացվում ռեկտորի հաստատմանը:

3.6 Գեպարտամենտի խորհրդի նիստը համարվում է իրավագոր, եթե նիստին մասնակցում է խորհրդի անդամների թվի առնվազն 2/3-ը:

3.7 Որոշումներն ընդունվում են խորհրդի անդամների ձայների պարզ մեծամասնությամբ: Խորհրդի որոշումները համարվում են ընդունված, եթե քվեարկությանը մասնակցել են խորհրդի անդամների ընդհանուր թվի առնվազն 2/3-ը: Անհամաձայնության դեպքում ՀՊԱՀ ռեկտորը 7 օրվա ընթացքում խորհրդին է ներկայացնում քննարկված հարցի վերաբերյալ իր առաջարկությունը, որը վերաքվեարկվում է ոչ ուշ, քան 30 օրվա ընթացքում: Եթե խորհրդի անդամների ընդհանուր թվի 2/3-ը հաստատում է նախկին որոշումը, ռեկտորը արձակում է իր համապատասխան հրամանը 3 օրվա ընթացքում:

3.8 Գեպարտամենտի խորհրդի նիստերը գումարվում են առնվազն կիսամյակը մեկ անգամ: Արտահերթ նիստերը հրավիրվում են Գեպարտամենտի պետի կամ խորհրդի անդամների առնվազն 1/3-ի առաջարկությամբ:

3.9 Գեպարտամենտի խորհրդի գործունեության ժամկետը 3 տարի է՝ յուրաքանչյուր տարի դասախոսների 1/3-ի ռոտացիայի, իսկ վարչական աշխատակցի և ուսանողների վերընտրման հնարավորությամբ:

3.10 Գեպարտամենտի պետը՝

ա. ընտրվում է ՀՊԱՀ Գիտական խորհրդի կողմից՝ ԱՀԿՄԿ հիմնադրամի և Տեխասի A&M համալսարանի հետ համաձայնությամբ, առաջադրվում է գործող կարգի համաձայն և նշանակվում ՀՊԱՀ ռեկտորի հրամանով,

- բ. իր իրավասության սահմաններում գործում է Դեպարտամենտի անունից, ներկայացնում նրա շահերը պետական մարմիններում, կազմակերպություններում և միջազգային ատյաններում,
- գ. ձևավորում է մշտական և ժամանակավոր հանձնաժողովներ,
- դ. կազմակերպում է Դեպարտամենտի կառավարման մարմնի աշխատանքը՝ համագործակցելով իր խորհրդականի հետ և ապահովելով ներքին օղակների բնականոն գործունեությունը,
- ե. նախապատրաստում է տարեկան բյուջեն խորհրդի անդամների հետ խորհրդատվությամբ և ներկայացնում ռեկտորի հաստատմանը,
- զ. ՀՊԱՀ ռեկտորին և դոնոր հիմնադրամներին է ներկայացնում տարեկան բյուջեն՝ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով,
- է. կազմում և հաստատում է Դեպարտամենտի դասախոսների ուսումնական ծանրաբեռնվածությունը,
- ը. ՀՊԱՀ ռեկտորին է ներկայացնում խորհրդի կողմից հավանության արժանացած առաջարկությունները՝ Դեպարտամենտի դասախոսներին պաշտոնի նշանակելու և պաշտոնից ազատելու վերաբերյալ,
- թ. ՀՊԱՀ ռեկտորի հաստատման է ներկայացնում ուսանողների ընդունելության արդյունքները, ուսանողներին կուրսից կուրս փոխադրելու, հեռացնելու, համապատասխան արձակուրդ ձևակերպելու վերաբերյալ առաջարկությունները,
- ժ. իրականացնում է վերահսկողություն Դեպարտամենտի ուսումնական գործընթացի նկատմամբ, կազմում է դասացուցակները, վերահսկում քննությունների և ստուգարքների արդյունքները,
- ի. կազմակերպում և իրականացնում է ուսումնամեթոդական և գիտամեթոդական խորհրդակցություններ ազդրբիզնեսի ոլորտում և ակտիվորեն մասնակցում է ազդրբիզնեսի բնագավառում իրականացվող գործունեությանը,
- լ. ղեկավարում է Դեպարտամենտի խորհուրդը: Ներկայացնում է Դեպարտամենտը ՀՊԱՀ ռեկտորատում, մեթոդական խորհրդում և գիտական խորհրդում,
- խ. ՀՊԱՀ խորհրդի և գիտական խորհրդի անդամ է ի պաշտոնե,
- ծ. սահմանում է դասախոսների և աշխատակազմի աշխատավարձը և համապատասխան պայմանագրեր ներկայացնում ռեկտորի հաստատմանը:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

4.1 Ուսանողների ընդունելությունը կատարվում է Հայաստանի հանրապետության գործող

օրենսդրությանը համապատասխան:

ա. ՀՊԱՀ այլ ֆակուլտետներից ուսանողները կարող են տեղափոխվել Ագրոբիզնեսի դեպարտամենտ կամ հակառակը: Տեղափոխվելու դեպքում ուսանողները պետք է հանձնեն բոլոր առարկայական տարբերությունները՝ ըստ ուսումնական պլանների:

բ. Այլ ֆակուլտետներից Ագրոբիզնեսի դեպարտամենտ տեղափոխվելու դեպքում ուսանողները պետք է վճարեն դեպարտամենտի վարձավճարի չափով: Պետպատվերով ընդունված ուսանողները սովորում են անվճար համակարգում, եթե այն չի հակասում ՀՊԱՀ գործող կարգի պահանջներին:

գ. Ազատ ունկնդրի կարգավիճակ ուսանողներին տրվում է միայն այն դեպքում, եթե կան նրանց ուսուցումը կազմակերպելու համար համապատասխան պայմաններ: Ազատ ունկնդիրը վճարում է Ագրոբիզնեսի դեպարտամենտի կողմից որոշված վարձավճարը:

դ. Դեպարտամենտում ուսանողները ենթարկվում են ուսանողների շրջափոխման գործող կարգի դրույթներին:

4.2 ա. Ուսանողների ընտրությունը իրականացվում է ՀՊԱՀ այլ ֆակուլտետների երկրորդ կուրսն ավարտած ուսանողներից, որոնք շարունակում են իրենց ուսումը Դեպարտամենտում անգլերեն լեզվով՝ առնվազն մեկ առարկայի հայերեն լեզվով դասավանդմամբ:

բ. Ընտրությունը կատարվում է 2 փուլով.

1. Նախապատրաստական փուլի ընտրությունն անցկացվում է երկրորդ ուսումնական տարվա մայիսին: Նախապատրաստական փուլը ընդգրկում է ուսանողների տեստավորումը և հարցազրույցը:

2. Վերջնական ընտրությունը կազմակերպվում է երկրորդ ուսումնական տարվա օգոստոսին:

- 4.3 Գեպարտամենտում սահմանվում են ուսումնական պարապմունքների հետևյալ ձևերը՝ դասախոսություն, գործնական պարապմունք, լաբորատոր աշխատանքներ, ուսումնական և արտադրական պրակտիկա, քննություններ, կուրսային աշխատանքներ, խմբային և ինքնուրույն աշխատանքներ և այլն:

- 4.4 Գեպարտամենտում կարող են ընդգրկվել՝
  - ա. ՀՊԱՀ «Ագրոբիզնես և շուկայաբնություն» մասնագիտության երկրորդ կուրսն ավարտած առաջադեմ ուսանողները:
  - բ. ՀՊԱՀ բոլոր ֆակուլտետների, ինչպես նաև այլ պետական բուհերի երկրորդ կուրսն ավարտած առաջադեմ ուսանողները, Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրության և ուսանողների տեղափոխման կանոնակարգի համաձայն:
  - գ. ՀՊԱՀ և այլ պետական բուհերի շրջանավարտները միայն վճարովի հիմունքներով:
  - դ. Ազատ ունկընդրի կարգավիճակ ունեցող ուսանողները վճարովի հիմունքներով, ովքեր չեն ստանում ՀՊԱՀ պետական նմուշի դիպլոմ:

- 4.5 Շրջանավարտներին տրվում է «Ագրոբիզնես և շուկայաբնություն» մասնագիտության Հայաստանի պետական ագրարային համալսարանի պետական նմուշի դիպլոմ և ԱՄՆ Տեխասի Գյուղատնտեսության և մեխանիզացիայի համալսարանի վկայագիր:

- 4.6 Ագրոբիզնեսի դեպարտամենտը սահմանում է ավարտական երկու պետական քննություն անգլերեն լեզվով՝ «Ագրոբիզնես և շուկայաբնություն» մասնագիտության պետական նմուշի դիպլոմ ստանալու համար:

- 4.7 Գեպարտամենտի Հայաստանի քաղաքացիություն ունեցող դասախոսների ընտրությունը կատարվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

- 4.8 Գեպարտամենտի դասախոսները աշխատանքի են ընդունվում ռեկտորի հետ կնքված աշխատանքային պայմանագրի հիման վրա:

- 4.9 Ուեկտորը հաստատում և հրամանագրում է Դեպարտամենտի աշխատակազմը և դասախոսական կազմը՝ սահմանված կարգի համաձայն:

ԴԵՊԱՐՏԱՄԵՆՏԻ ԳՈՒՅՔԸ և ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

- 5.1 Դեպարտամենտի ֆինանսավորումն իրականացնում են ԱՀԿՄԿ հիմնադրամը, ԱՄՆ ԳԴ-ի կողմից դրամաշնորհով ֆինանսավորում ստացած ԱՄՆ Տեխասի Գյուդատոնտեսության և մեխանիզացիայի համալսարանը, Հայաստանի պետական ագրարային համալսարանը և դոնոր հիմնադրամները:

Ծանուցում՝ Օտարերկրյա կազմակերպությունների ֆինանսավորումը չի վերահսկվում ՀՊԱՀ-ի կողմից:

- 5.2 Դեպարտամենտի գույքը պատկանում է ՀՊԱՀ-ին:
- 5.3 Ագրոբիզնեսի դեպարտամենտը օգտագործում է թափանցիկ, անկախ հաշվապահական համակարգ: Ներկայումս այն տրամադրում է ԱՀԿՄԿ հիմնադրամը: Հաշվապահական համակարգը բավարարում է ՀՀ, ինչպես նաև Դեպարտամենտի դոնորների պահանջներին

ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

- 6.1 Սույն Կանոնադրությունն ուժի մեջ է մտնում հիմնադիրների կողմից ստորագրման պահից:
- 6.2 Կանոնադրության մեջ փոփոխություններն ու լրացումները կատարվում են Դեպարտամենտի խորհրդի առաջարկությամբ:
- 6.3 Դեպարտամենտի վերակազմակերպումը և լուծարումը կատարվում է հիմնադրի որոշմամբ՝ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով սահմանված կարգով: